

KÖZLEMÉNYEK A PÉCSI ERZSÉBET-TUDOMÁNYEGYETEM KÖNYVTÁRÁBÓL.

46.számú közlemény.

1943.augusztus.

J E L E N T É S A K Ö N Y V T Á R M Ű K Ö D É S É R Ő L

1942.augusztus 1-től 1943.augusztus 31-ig.

I. Elszámolás a Könyvtár bevételeiről és kiadásairól.

Dr.Domanovszky Ákos könyvtárigazgató múlt tanévi elszámolása 11 hónapot ölelt fel s ennek következtében jelenlegi beszámolónk 13 hónapról tükrözteti vissza a Könyvtár működését.Dr. Domanovszky Ákos 1942.julius 31.-én távozott el Könyvtárunkból hét évi komoly és eredményes munka után. A Könyvtár múlt tanévi munkája természetesen az általa helyesen kiépített és a modern könyvtártudomány elveinek megfelelő utakon haladt tovább.

A nehéz idők sok tekintetben befolyásolták munkaprogramunkat és a háboru negyedik évének gazdasági erőfeszítései számszerűleg megnövekedett jövedelmeinkkel nem arányosíthatták gyarapodásunkat. Dacára annak, hogy a külföldi könyvek beszerzése fokozatosan tovább csökkent, mégis sikerült néhány nagyobb sorozattal gazdagítani könyv- illetve folyóiratállományunkat.

Az 1942-43.tanévben a könyvtár javadalmai 24760.50 pengőt tettek ki. A bevétel egyes tételei a következők:

Állami javadalom:

Állami dotáció az 1942.költségvetési	
év II.felére	3000.--P.
Állami dotáció az 1943.költségvetési	
év I.felére	3000.--P.
Államsegély az 1942.költségvetési évre	4000.--P.

Összesen:	10000.--P.

Autonom eredetű javadalom:

Könyvtári illeték az I.félévben	7525.--P.
Iktatási díj az I.félévben	225.50 "
Könyvtári illeték a II.félévben	6944.-- "
Iktatási díj a II.félévben	66.-- "

Összesen:	14760.50 P.

Fenti javadalmainkhoz hozzájárul még 2980.43 P. múlt évi quaesturai maradvány, levonandó viszont 314.32 P.-nyi túlköltség, amely gazdasági hivatali számlánkon mutatkozott múlt év július 31-én. Ennek következtében 27426.61 pengőre rug az az összeg amely felett a könyvtár rendelkezett.

Intézetünk javadalmazása az elmúlt évvel összehasonlítva némi emelkedést mutat. Az állami rendes dotáció összege azonos volt a tavalyival. A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr által rendelkezésünkre bocsátott államsegély (4000.--P.), melyet az 1942/43. tanév I.felében megkaptunk, szintén változatlan. Az autonom eredetű javadalom az, ami az említett emelkedést mutatja, amennyiben ez 1150 pengővel több a tavalyinál. Ez az emelkedés a hallgatók létszáma múlt évi növekedésének tudható be.

Azok a rendelkezések, amelyek a javadalom felhasználási módját eddig szabályozták, illetőleg a karok és tanszékek igényeinek teljesítésére szolgáló hányadoknak a szokásos kulcs szerint megállapított kiszámítására vonatkoznak, a folyó tanévben sem módosultak. Ezek a rendelkezések azon alapulnak, hogy ugyanannan iktatott és folytatólagosan iratkozó hallgatókat kell megkülönböztetnünk, (a kari igénylésekre a folytatólagosan iratko-

zó, a tanszékiekre viszont az ujonnan iktatott hallgatók után befolyó könyvtári illetékek egy hányadát jelölve ki) azért megemlítjük, hogy a tandíjfizető, tehát a könyvtári illetékjövedelem kiszámítása nézőpontjából számbajövő hallgatók közül az I.félévben 448, a II.félévben pedig 132 volt ujonnan iktatott, míg a folytatólagosan iratkozók száma az I.félévben 1075-re, a II.félévben viszont 990-re rugott.

Ennek a jelentésnek az ideje 1942.évi augusztus hó 1. napjától 1943.évi augusztus hó 31.napjáig terjed, tehát 13 hónapot ölel fel. Ez alatt az idő alatt 27426.61 P. jövedelmünkből elköltöttünk 27231.98 P.-t. Gazdasági Hivatali folyószámlánk 276 pengő 25 fillért kitevő túlköltést mutat, a Quaesturában viszont 470.88 P. maradványunk áll fenn.

Az 1942.évi augusztus 1.-től 1943. augusztus 31.-ig felmerült kiadásaink megoszlását a következő táblázat szemlélteti:

	1941/42. tanév	1942/43. tanév
Könyv- és folyóirat- vásárlás	14394.91 P. 70.0 %	21705.55 P. 79.7 %
Könyvkötés	2620.32 P. 12.7 %	3124.72 P. 11.5 %
Szállítási és postaköltség	180.42 P. 0.9 %	194.37 P. 0.7 %
Egyéb dologi kiadások	2849.42 P. 13.8 %	785.74 P. 2.9 %
Személyi kiadások	543.01 P. 2.6 %	1421.60 P. 5.2 %
Összesen:	20588.08 P. 100.0 %	27231.98 P. 100.0 %

A kiadások megoszlásánál a könyv- és folyóirat beszerzésre fordítottuk a főszólyt, itt is a tudományos művek és folyóiratok gyarapítását részesítettük előnyben a szépirodalommal szemben.

Ezt a törekvésünket az alábbi táblázat tünteti fel:

	1942/43.
Tudományos munkák	7556.56 P.
Egyetemi tankönyvek	3173.82 P.
Szépirodalmi művek	4978.32 P.
Folyóiratok	5996.85 P.
Összesen:	21705.55 P.

A könyvkötési arányszám némileg visszaesett a háborus

anyagbeszerzési nehézségek miatt, ugyancsak alacsonynak mondható a dologi kiadásokra költött összeg is az említett okok következtében.

A tanév 13 hónapja folyamán eszközölt kiadásainkat számlanyilvántartási naplónk 167.-185. 1941/42. és 1.-198. 1942/43. tételszámok alatt sorolja fel.

II. A gyarapodás.

A könyvtár gyarapodása - a soproni hittudományi osztály gyarapodása, valamint a kurrens folyóiratok nélkül, amelyekről alább számolunk be - 3387 darabra rugott (a múlt tanévben 4684 darab). A gyarapodás megoszlása proveniencia szerint a következő volt: vétel 1414 (a múlt tanévben 982), kötelezpéldány 17 (a múlt tanévben 1652), ajándék 1861 darab, (a múlt tanévben 2020), végül csere 96 darab (a múlt tanévben 30).

Amint a kiadások elszámolásánál említettük, főszűlyt a könyvbeszerzésekre fordítottuk a dologi kiadások helyett, mégis a könyvárak igen magas emelkedése miatt darabszámunk aránylag kevés maradt. A kötelezpéldányok idei elmaradása is hozzájárult a gyarapodás csökkenéséhez.

Az ajándékozók névsorát, az állományba vett ajándék-könyvek darabszámának feltűntetésével az alábbiakban adjuk:

Angyal A.1 drb., Aquinói Szent Tamás Társaság 1 drb., Bagothay S. 1 drb., Belügyminiszterium 4 drb., dr.Berény Ferenc 5 drb., Bibliothek der Hansestadt, Hamburg 8 drb., Bibliotheque Sino International, Geneve 1 drb., dr.Birkás G.2 drb., dr.Bozóky G.4 drb., Bruno Schultz Verlag, Berlin 2 drb., Budapest Polgármestere 3 drb. Budapest Székesfőváros Statisztikai Hivatala 3 drb., Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara 2 drb., Csillagvizsgáló Intézet, Budapest 2 drb., Debreceni Egyetem Meteorológiai Intézete 1 drb., Debreceni nyári egyetem 1 drb., Deutsch-Ausländischer Buchtausch, Berlin 1 drb., Dombi J.2 drb., Drucker J.1 drb., Dunántul 1 drb., Ecsér J.1 drb., Egyetemi Csillagvizsgáló, Kolozsvár 1 drb., Első

Magyar Általános Biztosító Társaság 1 drb., E.M.K.E.2 drb., Endrédy V.1 drb., dr.Entz B.5 drb., Erdélyi Muzéum Egyesület Orvostudományi Szakosztálya 2 drb., Erdélyi Szépmíves Céh 2 drb., dr. Erdélyi László 4 drb., Fekete J.1 drb., Felsőház Háznagyi Hivatala 189 drb., Ferenc József Tud.egyetem Bölcsészeti Kara 22 drb., Fodor O.1 drb., Földrengési Observatorium 3 drb., Fővárosi Könyvtár 5 drb., Frideczky J.1 drb., Gabona B.1 drb., dr.Gáspár Andor 11 drb., dr.Gyalui F.1 drb., Gyóni F.1 drb., Győrffy I.1 drb., Hanseatische Verlagsanstalt 1 drb., Hell S.1 drb., Horthy Miklós Tudományegyetem Tört.Int.1 drb., Horváth A.1 drb., Horváth B.2 drb., Ipartestületek Országos Központja 2 drb., Jáki Gy.1 drb., dr.Janek 4 drb., Janus Pannonius Társaság 1 drb., dr.Jendrassik L.2 drb., Jog és Államtudományi Kar szeminárium gyakorlati 1 drb., Katholikus Szemle 1 drb., Kegyestanítórendi gimnázium, Budapest 1 drb., Képviselőház Kiadóhivatala 21 drb., dr.Kérészy Z.2 drb., dr.Kisfaludi I.3 drb., dr.Koch L.1 drb., Kolozsvári Egyetem Bölcsészeti Kara 41 drb., Kolozsvári Egyetem vállalatgazdasági Intézete 1 drb., Kolta Ferenc 1 drb., Kormányjelentést Szerkesztő Vegyesbizottság 1 drb., dr.Kozma Jenő 4 drb., Közkórházi Orvostársulat 1 drb., Különböző Középiskolák 486 drb., Lovag S.1 drb., Lutz R.1 drb., Magyar Gazdaságkutató Intézet 4 drb., Magyar Kir.Államnyomda 28 drb., Magyar Kir.Földmivelésügyi Minisztérium Vizrajzi Intézete 1 drb., Magyar Kir.József nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Sopron 1 drb., Magyar Könyvbarátok 1 drb., Magyar Kir.Központi Statisztikai Hivatal 4 drb., Magyar Kir.Külgügyminisztérium 1 drb., Magyar Mérnök és Építész Egylet 2 drb., Magyar Nemzet 1 drb., Magyar Orvosi Könyvkiadó Társulat 5 drb., Magyar Tudományos Akadémia 20 drb., Magyar Vámpolitikai Központ 1 drb., Mártonffy K.2 drb., Mecsek Egyesület Titkári Hivatala 1 drb., Melczer M.1 drb., Minerva, Kolozsvár 1 drb., Molnár Béla 2 drb., Műegyetem Mezőgazdaságpolitikai Intézete 4 drb., Műegyetem Rektori Hivatala 1 drb., Nagy J.1 drb., Németh Antal 1 drb., Olasz Követség 6 drb., Országos Iparegyesület 1 drb., Országos Könyvforgalmi és Bibliografiai Központ 296 drb., Orzá-

gos Mezőgazdasági Kamara 1 drb., Országos Sajtókamara 1 drb., Pécsi Erzsébet Tudományegyetem Gyermek Klinikája 1 drb., Pesti Magyar Kereskedelmi Bank 1 drb., Pius Gimnázium, Pécs 1 drb., Portugál Követség 1 drb., Quanta P.1 drb., Regőczy E.1 drb., Rektori Hivatal, Debrecen 1 drb., Rektori Hivatal, Kolozsvár 6 drb., Rektori Hivatal, Pécs 453 drb., Rektori Hivatal, Szeged 2 drb., Rempört E.1 drb., dr. Révész I.1 drb., Rezessy Z.1 drb., Sárospataki Ref. Főiskola Theol. Igazg. Hivatala 6 drb., Schwabe 1 drb., The Shanghai Science Institut 15 drb., Simon Vilmos 1 drb., Sipos S.32 drb., Society of the Hungarian Quarterly 1 drb., Sós E.2 drb., Spakovszky 2 drb., Stendardo A.3 drb., Szász B.1 drb., Szent István Társulat 1 drb., Terramare Institut, Berlin 5 drb., Tisza István Tudományegyetem Bölcsészeti Kara 34 drb., Tomoj F.1 drb., Tóth L.1 drb., Uj Magyarság 1 drb., Universitätsbibliothek, Freiburg i.Br. 1 drb., Vallás- és Közoktatásügyi Miniszterium 4 drb., Varga I.1 drb., dr. Veress E.2 drb., dr. Zolnai B.1 drb.

A vétel, csere, kötelempéldány és adomány útján állományba vett könyvszerzeményeink darabszáma szakok szerint így oszlik meg:

	1942/43.
Enciklopedikus munkák, bibliografiák, évkönyvek	98 drb.
Theológia, vallás, egyház	33 "
Politika, szociológia	219 "
Jogtudomány	43 "
Országgyűlési nyomtatványok	199 "
Közgazdaság	101 "
Orvostudomány	105 "
Filozófia	73 "
Neveléstudomány	26 "
Egyetemi nyomtatvány	184 "
Disszertációk	368 "
Középiskolai értesítők	517 "
Nyelvészet	17 "
Irodalomtörténet	158 "
Szépirodalom	713 "
Történelem	184 "
Életrajzok, memoárok	41 "
Művészettörténet	77 "
Hadtudomány, hadtörténelem	38 "
Földrajz	25 "
Néprajz	9 "
Átvitel:	3228 drb.

	Áthozat:	3228 drb.
Matematika	. . . . .	4 "
Természettudományok	. . . . .	95 "
Technika	. . . . .	33 "
Mezőgazdaság	. . . . .	23 "
Sport	. . . . .	1 "
	Összesen:	3384 drb.

Folyóirataink származásáról és jellegéről az alábbi táblázat számol be:

	Vétel	Köteles példány	OKBK ajándéka	Egyéb ajándékok	Összesen
Hazai folyóirat	45	3	28	42	118
Külföldi folyóirat	33	-	14	11	58
Fővárosi hirlap	4	-	-	-	4
Vidéki hirlap	2	-	-	1	3
Külföldi hirlap	1	-	-	-	1
Összesen:	85	3	42	54	184

III. Feldolgozás és állomány.

A tanév folyamán feldolgoztuk a fentebb felsorolt gyarapodásunkat és ezzel párhuzamosan megkezdjük a katalogusok revízióját. A sorozatos művek átszámozásával hozzákezdünk a raktárhelyiség tehermentesítéséhez és átrendezéséhez. Az óvóhelyen levő püspöki könyvtári anyagot átraktuk olyképpen, hogy az óvóhely északi és nyugati oldalát szabaddá tettük a könyvektől. Így előre láthatólag hosszabb időre mentesül a megpenészesedéstől.

A tanév folyamán összesen 2695 mű 3060 kötetét katalogizáltuk. A katalogusokba beosztott új címkartonok száma 23,750 volt. Hat katalogusunk címlapjainak összes száma a tanév végén 981,243-ra emelkedett. A katalogusainkban leírt állomány 104,646 mű 139,046 kötetét foglalja magában, amiből 11,491 mű 19,667 kötetete esett a letétként kezelt püspöki könyvtárra.

IV. A forgalom.

A kölcsönző osztály forgalmát nemcsak a háborus viszonyok, hanem a bölcsészeti kar szüneteltetése is természetesen csökkentette. A kölcsönadott könyvek száma a múlt tanévi 11,188-ról 9,761-re esett vissza. Az olvasóterem látogatottsága a szokott ingadozást mutatja: a látogatók száma a tavalyi 4,564-ről 3,555-re csökkent.

Más könyvtárakkal a következő kölcsönforgalmat bonyolítottuk le: a budapesti Egyetemi Könyvtárból 23, az Országos Széchényi Könyvtártól 12, a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárától 1, a Technológiai Intézet Könyvtárától 8, a Fővárosi Könyvtártól 5, az Országos Könyvforgalmi és Bibliografiai Központtól 3, a Műegyetemi Könyvtártól 8, a berlini Staatsbibliothektől 5, összesen tehát 65 kötetet hozattunk meg kölcsön látogatóink számára.

V. Személyzeti ügyek.

Dr.Domanovszky Ákos könyvtárigazgatót 1942.július 8.-án a m.kir.vallás- és közoktatásügyi miniszter ur 90,610/1942.IV.számú rendeletével 1942.évi augusztus 1.-től szolgálatátételre a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem Könyvtárához osztotta be.

Előléptetésben két tisztviselő részesült: dr.Litványi László könyvtári gyakornokot a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur 1942.dec.31.-én 82,329/1942.IV.3.sz.rendeletével könyvtári segédőrré kinevezte a X.fiz.osztályba.- Ditrói Iréne, az Élettani Intézet volt alkalmazottját, - aki az Élettani Intézet volt igazgatójának szives engedélyével könyvtárunkban évek óta gyakorolt, - a Rektor Magnificus 1264/1942-43.R.sz.rendeletével egyetemi díjnokká kinevezte és szolgálatátételre az Egyetemi Könyvtárhoz beosztotta.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ur 62,801/1943.IV.1.számú rendeletével az 1943.költségvetési évre egy 1700 pengős tiszteletdíjasi állást engedélyezett a Könyvtár részére. Ezt

az állást Radnai Julia okleveles tanítónő, könyvtári tiszteletdíjas nyerte el.

VI. A könyvtár soproni hittudományi osztálya.

Soproni osztályunk mult évi működése szép eredménnyel járt. Uj olvasó-szobáinak berendezése és felszerelése, valamint személyzeti kérdésének végleges megoldása a legszebb reményekre jogosít.

Gyarapodása a mult tanévben 247 mű 432 kötet volt. Ebből vétel útján 210 művel 390 kötetben, ajándékozással 37 művel 42 kötetben gyarapodott. Az olvasótermet 629 izben látogatták, a könyvtárból 183 művet kölcsönöztek ki.

VII. A bölcsészeti intézeti könyvtárak kezelése.

A Német, Francia és a Földrajzi Intézetek könyvtárainak a leltárokkal való összehasonlítását még 1942.szeptemberében befejeztük. A miniszteri biztos ur által kijelölt két helyiséget, amelyekben a bölcsészeti könyvtárakat elhelyeztük, október folyamán át kellett adnunk a Szociográfiai Intézet használatára. A könyvtárakat a Rektor Ur által kijelölt egyetemi tornaszobába helyeztük el, kivéve a Magyar és Egyetemes Történeti Intézetek könyvtárait, ezeket dr.Salacz Gábor intézeti tanárnak adtuk át.

Pécs, 1943. augusztus 31.-én

Winis Nándor

mb.könyvtárigazgató.